

SỞ NÔNG NGHIỆP VÀ PTNT
TỈNH YÊN BÁI
**CHI CỤC TRỒNG TRỌT
VÀ BẢO VỆ THỰC VẬT**

CỘNG HOÀ XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

Yên Bái, ngày tháng 6 năm 2023

Số: /TTBVTV-NV
V/v tăng cường công tác điều tra,
phát hiện, chỉ đạo phòng trừ dịch hại
chính trên cây lâm nghiệp

Kính gửi: Trung tâm Dịch vụ hỗ trợ phát triển nông nghiệp
các huyện, thị xã, thành phố

Thời gian qua, do thời tiết diễn biến phức tạp đã tạo điều kiện thuận lợi cho các đối tượng dịch hại phát sinh và gây hại trên các loại cây trồng nông, lâm nghiệp, trong đó có cây Keo, Quế, Bồ đề. Đặc biệt, trên một số diện tích cây Bồ đề trồng mới tại địa bàn huyện Yên Bình (xã Đại Đồng, xã Thịnh Hưng) bị đối tượng nhện vàng gây hại trên lá với triệu chứng gây hại: làm các lá non bị nhăn nhúm, quăn, biến dạng làm ảnh hưởng đến sinh trưởng và phát triển của cây (có hình ảnh kèm theo). Để phòng, chống và hạn chế tới mức thấp nhất thiệt hại do dịch hại gây ra, Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật đề nghị Trung tâm Dịch vụ hỗ trợ phát triển nông nghiệp các huyện, thị xã, thành phố; Các cơ quan chuyên môn liên quan phối hợp, thực hiện những nội dung sau:

1. Tăng cường công tác điều tra phát hiện dịch hại trên cây Keo, Quế, Bồ đề để nắm chắc diễn biến của dịch hại, hướng dẫn các biện pháp phòng trừ kịp thời không để lây lan trên diện rộng. Đặc biệt lưu ý các vùng ổ dịch, vùng xa khu dân cư, các diện tích trồng mật độ cao... Yêu cầu thực hiện điều tra và báo cáo số liệu thống nhất, chính xác và đúng quy định.

2. Phối hợp với các cơ quan chuyên môn liên quan, chính quyền cơ sở tăng cường công tác kiểm tra theo dõi, thông báo, hướng dẫn các biện pháp phòng trừ các đối tượng hại trên cây trồng. Hướng dẫn các chủ rừng, người sản xuất thường xuyên chủ động kiểm tra đồi rừng, phát hiện kịp thời, theo dõi chặt chẽ tình hình dịch hại, phân loại theo tuổi cây, khoanh vùng các đối tượng dịch hại và áp dụng các biện pháp kỹ thuật phòng trừ an toàn, hiệu quả.

(Có hướng dẫn biện pháp kỹ thuật phòng trừ kèm theo)

3. Báo cáo Ủy ban nhân dân các huyện, thị xã, thành phố, Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật, các đơn vị chuyên môn liên quan trên địa bàn về: diễn biến tình hình dịch hại, công tác tổ chức phòng trừ, những thuận lợi, khó khăn

và tham mưu, đề xuất các giải pháp tháo gỡ, khắc phục nhằm nâng cao hiệu quả trong công tác bảo vệ sản xuất nông, lâm nghiệp trên địa bàn.

Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật đề nghị Trung tâm dịch vụ hỗ trợ phát triển nông nghiệp các huyện, thị xã, thành phố; Các cơ quan chuyên môn liên quan phối hợp chỉ đạo, triển khai thực hiện./.

Nơi nhận:

- Như trên;
- Sở Nông nghiệp và PTNT;
- Đ/c Nguyễn Thái Bình - PGĐ Sở;
- UBND các huyện, thị xã, thành phố;
- Trung tâm Bảo vệ thực vật phía Bắc;
- Phòng Nông nghiệp và PTNT các huyện;
Phòng Kinh tế thị xã, thành phố;
- Chi cục Kiểm lâm;
- Trung tâm Khuyến nông;
- Các công ty TNHH một thành viên lâm nghiệp:
Yên Bình, Thác Bà, Việt Hưng, Ngòi Lao;
- Đ/c Chi cục trưởng;
- Lưu: VT, NV.

**KT. CHI CỤC TRƯỞNG
PHÓ CHI CỤC TRƯỞNG**

Phạm Đình Vinh

HƯỚNG DẪN
KỸ THUẬT PHÒNG TRỪ MỘT SỐ ĐỐI TƯỢNG
DỊCH HẠI CHÍNH TRÊN CÂY KEO, QUẾ, BỒ ĐÈ

(Ban hành kèm theo văn bản số: /TTBVTV-NV ngày tháng 6 năm 2023
của Chi cục Trồng trọt và Bảo vệ thực vật Yên Bái)

I. DỊCH HẠI TRÊN CÂY BỒ ĐÈ

1. Sâu xanh ăn lá

1.1. Triệu chứng gây hại

Sâu xanh ăn trụi lá, làm giảm tốc độ sinh trưởng và phát triển của cây, nếu bị sâu ăn đi ăn lại mà không kịp thời phòng trừ cây bồ đề có thể chết. Bồ đề 2 - 4 tuổi dễ bị sâu xanh phá hoại và gây hại thành dịch trên diện rộng.

Hình ảnh sâu xanh ăn lá cây Bồ đề

1.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp thủ công:

- + Phát quang nương đồi dưới tán rừng bị sâu gây hại, dọn sạch tàn dư.
  - + Tỉa cây, cành hợp lý theo đúng yêu cầu kỹ thuật.
  - + Rung cây làm cho rơi một phần sâu xuống đất và bắt giết bằng phương pháp thủ công.
  - + Dùng cuốc, xén, cào bới nhẹ lớp đất mặt xung quanh gốc và rộng dần ra dưới tán cây tìm bắt giết nhộng sâu.
  - + Dùng tay bắt hoặc sử dụng cành trà đập để giết trưởng thành rất hiệu quả.
  - + Sử dụng bẫy đèn: Dùng các loại đèn ắc quy, đèn măng xông đốt bằng bình ga du lịch..., đặt trên chậu nước bẫy trưởng thành trong và xung quanh rừng.
- Biện pháp sinh học: Bảo vệ những loài thiên địch có ích như kiến, ong, chim, các loại bò sát..., không lạm dụng trong việc sử dụng thuốc hóa học.

- Biện pháp hóa học: Khi mật độ sâu xanh gây hại cao, các biện pháp phòng trừ khác đã áp dụng nhưng hiệu quả đạt được không cao, có thể sử dụng một số loại thuốc hóa học có chứa những hoạt chất để phòng trừ như: *Abamectin* (Catex 3.6 EC; Actamec 75 EC...); *Abamectin* + *Petroleum* (Soka 25 EC; Sieulitoc 250 EC...)...

2. Nhện hại

2.1. Nhện gây hại tại mặt dưới của lá non, chích hút dịch của lá gây hiện tượng lá bị nhăn rúm, quăn, biến dạng sau đó khô héo gây ảnh hưởng đến quá trình sinh trưởng và phát triển của cây. Nhện thường gây hại trên các lá non, tập trung gây hại trong điều kiện thời tiết nóng ẩm (nhiệt độ từ 25 - 30 °C trở đi).

Hình ảnh Nhện gây hại trên cây Bô đề

2.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp thủ công:

+ Phát quang nương đồi dưới tán rừng bị sâu gây hại, dọn sạch tàn dư.

+ Tỉa cây, cành hợp lý theo đúng yêu cầu kỹ thuật.

- Biện pháp hoá học:

Chủ động thực hiện phòng trừ khi cây ra lá non bằng một số loại thuốc có chứa hoạt chất như: *Abamectin* (Abavua 36 EC; Aremec 45 EC; Bnongduyen 4.0 EC...); *Emamectin benzoate* (Angun 5 WG; Comda gold 5 WG...).

II. DỊCH HẠI TRÊN CÂY QUẾ

1. Sâu đo ăn lá

1.1. Triệu chứng gây hại

Sâu đo ăn trụi lá quế, để lại gân chính của lá, hiện tượng như cây bị chết. Sâu hại làm cây suy giảm sinh trưởng phát triển, tạo điều kiện thuận lợi cho những loài sâu hại thứ cấp xâm nhập, gây hại.

Sâu đo tuổi nhỏ (tuổi 1 - 2) hoạt động mạnh, nhả tơ di chuyển theo gió để gây hại. Sâu non trưởng thành hóa nhộng dưới đất. Sâu đo gây hại tập trung vào các tháng 2, 3, 4 và 7, 8, 9 là thời kỳ cây quế ra lộc và sinh trưởng phát triển mạnh.

Hình ảnh Sâu đo gây hại lá Quế

Sâu đo ăn lá quế tập trung chủ yếu ở sườn đồi, chân đồi. Nơi này có nguồn thức ăn dồi dào và khí hậu nóng ẩm thích nghi với điều kiện ngoại cảnh của loài sâu hại này.

1.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp thủ công:

+ Dùng biện pháp rung cây làm rơi một phần sâu xuống đất để bắt giết bằng tay.

+ Dùng cuốc, xén, cào bới nhẹ lớp đất mặt xung quanh gốc và rộng dần ra dưới tán cây tìm bắt giết nhộng sâu.

- Sử dụng bẫy đèn: Dùng các loại đèn ắc quy, đèn măng xông... đặt trên chậu nước bẫy trứng thành trong và xung quanh tán rừng.

- Biện pháp sinh học: Bảo vệ những loài thiên địch có ích như kiến, ong, chim, các loại bọ sát..., không lạm dụng trong việc sử dụng thuốc hóa học.

- Biện pháp hóa học: Khi mật độ sâu gây hại cao có thể sử dụng một số loại thuốc có chứa hoạt chất hóa học để phòng trừ như: *Emamectin benzoate* (Dylan10 WG; Comda gold 5 WG; Rholam 20 EC, 50 WP, 68 WG...). Hiệu quả phòng trừ khi sâu non ở giai đoạn tuổi 1 - 2.

Hiện tượng cây Quế bị sâu đo gây hại

2. Bọ xít nâu sẫm

2.1. Triệu chứng gây hại

Bọ xít sống tập trung ở nách chồi và điểm gốc cành. Các vết chích cùng với vết loang to lan gần hết hoặc kín nách chồi. Các vết chích cùng với vết loang sau 1 - 2 tuần chuyển sang màu xám đen, hơi lõm xuống sau đó chuyển màu nâu xám, khô dần, nứt ra theo chiều dọc của cành, chồi. Phần gỗ tiếp giáp với vỏ cũng chuyển màu hơi xám. Những gốc cành hoặc phần ngọn bị nhẹ thì ở phía trên vết hại sùi to dần với nhiều hình dạng khác nhau, phía dưới vết hại không sùi hoặc hơi sùi, đoạn giữa vỏ quế chết dần và chỉ còn lại gỗ. Phần lớn các cành này sẽ chết dần dần.

Bọ xít nâu sẫm bắt đầu gây hại vào cuối mùa xuân, mật độ tăng dần và đạt đỉnh cao vào đầu mùa hè và giữa mùa thu, đây là thời kỳ có nhiều cành bánh tẻ ở các đồi quế. Sau khi đạt đỉnh cao, mật độ bọ xít giảm dần và rất thấp trong mùa đông.

2.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp thủ công:

+ Tia thưa cây, cắt bỏ phần thân hại, hạn chế nơi trú ngụ của bọ xít.

+ Bắt giết bọ xít khi mới nở còn sống tập trung, ngắt các ổ trứng bọ xít.

- Biện pháp hóa học: Khi mật độ bọ xít gây hại cao có thể sử dụng một số loại thuốc chứa hoạt chất để phòng trừ như: *Emamectin benzoate* (Rholam 20 EC; Tasieu 1.9 EC; Eska 250 EC; Comda 250 EC...); *Abamectin* (Aremec 45 EC; Reasgant 3.6 EC...)...

Hình ảnh cây Quế bị bọ xít nâu sẫm gây hại

2.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp thủ công:
  - + Tia thưa cây, cắt bỏ phần thân hại, hạn chế nơi trú ngụ của bọ xít.
  - + Bắt giết bọ xít khi mới nở còn sống tập trung, ngắt các ổ trứng bọ xít.
- Biện pháp hóa học: Khi mật độ bọ xít gây hại cao có thể sử dụng một số loại thuốc chưa hoạt chất để phòng trừ như: *Emamectin benzoate* (Rholam 20 EC; Tasieu 1.9 EC; Eska 250 EC; Comda 250 EC...); *Abamectin* (Aremec 45 EC; Reasant 3.6 EC...)...

III. DỊCH HẠI TRÊN CÂY KEO

1. Bệnh phấn trắng

1.1. Triệu chứng gây hại

Bệnh do nấm *Oidium sp* gây ra. Khi mới bị nhiễm bệnh có đám bột trắng sợi nấm và bào tử nấm trên lá già, lá bánh tẻ và lá hình lông chim. Khi bệnh gây hại nặng có thể gây rụng lá hoặc làm chết cây con.

Hình ảnh bệnh phấn trắng hại cây Keo

1.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp canh tác: Chọn đất trồng thích hợp, thoát nước, thoáng gió. Không nên bón nhiều phân đạm.

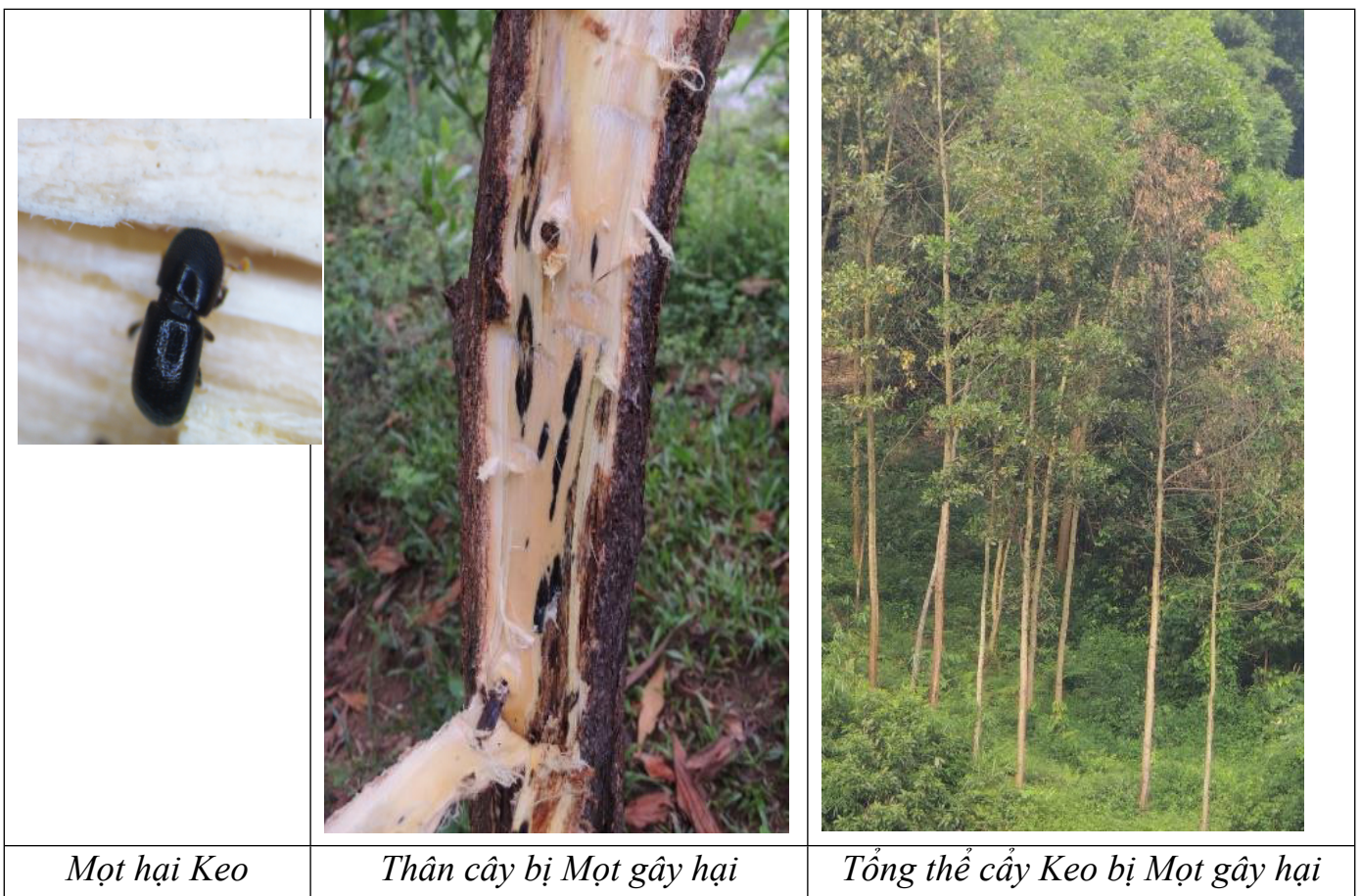

- Biện pháp hóa học: Khi tỷ lệ bệnh hại cao có thể sử dụng một số loại thuốc hóa học để phòng trừ như: *Azoxystrobin* + *Difenoconazole* (Amity top 500 SC...); *Chitosan* + *Polyoxin* (Starone 20 WP...);...

2. Mọt đục thân

2.1. Triệu chứng gây hại

Mọt trưởng thành đục lỗ vào thân cây keo, đục qua lớp vỏ, đào đường hầm vào thân cây và đồng thời đào đến đâu cây nấm đến địa điểm đó làm cho vỏ cây sùi nhựa, sau khoảng 5 đến 10 ngày chuyển màu đen. Trưởng thành đẻ trứng trong đường hầm, tạo đường lỗ đục trong thân cây keo, sau khi trứng nở thành sâu non ăn các sợi nấm có sẵn trong đường hầm để sinh sống. Sợi nấm hại có màu đen trong các đường hầm do mọt đục. Khi cây keo non bị mọt đục gây hại sẽ sinh trưởng còi cọc, đối với những cây keo từ 3 - 5 năm tuổi bị mọt gây hại sẽ làm giảm giá trị thương phẩm và kinh tế.

Trong một năm mọt đục thân cây keo có 7 lứa gây hại, trong đó cao điểm gây hại vào các tháng 7, 8 và tháng 10, 11.

2.2. Biện pháp phòng trừ

- Biện pháp đặt bẫy diệt trưởng thành đạt hiệu quả cao: Dùng bẫy Panel, bẫy phễu có mùi còn để bẫy bắt mọt trưởng thành. Khoảng cách 10 m/bẫy và đặt bẫy ở độ cao 1,2 m - 1,4 m, đặt vào buổi sáng, lúc trời không mưa, cứ 10 ngày thay mùi còn 1 lần. Đặt bẫy vào 2 đợt: Từ tháng 5 đến tháng 8 và từ tháng 9 đến tháng 12 hàng năm.

- Biện pháp sinh học: Sử dụng chế phẩm sinh học có nấm *Beauveria bassiana* để phòng trừ vào thời điểm mọt trưởng thành xuất hiện bay ra ngoài nhiều gây hại và đẻ trứng. Nên phun chế phẩm sinh học vào 2 đợt là tháng 5 - tháng 8 và từ tháng 9 - tháng 12, là thời điểm phòng trừ hiệu quả nhất, phun vào lúc chiều mát.

* Lưu ý: Khi sử dụng biện pháp hóa học để phòng trừ dịch hại

- Dùng máy phun động cơ áp lực cao, phun cả trên tán cây và dưới mặt đất, phun bao vây xung quanh ổ dịch để tăng hiệu quả trong phòng trừ dịch hại.

- Để bảo vệ sức khỏe và môi trường, yêu cầu: Người lao động phải đảm bảo trang bị và sử dụng bảo hộ lao động; Sử dụng thuốc bảo vệ thực vật theo nguyên tắc 4 đúng (đúng lúc, đúng thuốc, đúng nồng độ và liều lượng, đúng kỹ thuật), đọc kỹ hướng dẫn sử dụng in trên bao bì, đảm bảo thời gian cách ly (đặc biệt đối với phòng trừ dịch hại trên cây Quế); Sau khi sử dụng xong phải vệ sinh trang phục, dụng cụ và thu gom bao bì thuốc bảo vệ thực vật để vào đúng nơi quy định./.